

Beslissing

(B)2748

22 februari 2024

Beslissing over de aanvraag tot goedkeuring van het voorstel van de NV Elia Transmission Belgium tot wijziging van de operationele overeenkomst voor LFC-blok Elia in het kader van het Winterplan 2023

genomen in overeenstemming met artikel 6.3.e) van de verordening (EU) 2017/1485 van de Commissie van 2 augustus 2017 tot vaststelling van richtsnoeren betreffende het beheer van elektriciteits-transmissiesystemen

Niet-vertrouwelijk

INHOUDSOPGAVE

INHOUDSOPGAVE.....	2
INLEIDING	3
1. WETTELIJK KADER.....	4
1.1. EUROPEES RECHT	4
2. ANTECEDENTEN.....	6
3. RAADPLEGING	9
3.1. Algemeen.....	9
3.2. Inhoudelijke bespreking van het raadplegingsverslag	10
4. ANALYSE EN BEOORDELING VAN DE VOORGESTELDE WIJZIGINGEN	13
4.1. ANALYSE VAN HET VOORSTEL	13
4.1.1. Algemene voorafgaande opmerkingen	13
4.1.2. Artikel 1: Tijdsschema voor de implementatie.....	13
4.1.3. Artikel 2: Bepaling van de ratio van automatisch FRR en handmatig FRR	13
4.1.4. Artikel 3: Escalatieprocedure overeenkomstig artikel 157(4) van de SOGL.....	13
5. BESLISSING.....	15
BIJLAGE 1	16
BIJLAGE 2	17
BIJLAGE 3	18

INLEIDING

De COMMISSIE VOOR DE REGULERING VAN DE ELEKTRICITEIT EN HET GAS (hierna de “CREG”) onderzoekt hierna met toepassing van artikel 6.3.e) van de verordening (EU) 2017/1485 van de Commissie van 2 augustus 2017 tot vaststelling van richtsnoeren betreffende het beheer van elektriciteitstransmissiesystemen (hierna: SOGL) de aanvraag van de NV ELIA TRANSMISSION BELGIUM (hierna: “Elia”) tot goedkeuring van het voorstel tot wijziging van de methodologieën en voorwaarden die zijn opgenomen in de operationele overeenkomsten voor LFC-blokken (hierna: LFC BOA).

Per brief van 2 oktober 2023 wordt het voorstel tot wijziging van de LFC BOA, opgesteld in het Nederlands, het Frans en het Engels (bijlage 1 van deze beslissing) per mail bij de CREG ingediend voor goedkeuring. Aan deze brief zijn gehecht:

- een verklarende nota van de operationele overeenkomst voor LFC-blok Elia in het Engels (bijlage 2 van deze beslissing);
- het raadplegingsverslag in het Engels, samen met de individuele antwoorden (bijlage 3 van deze beslissing).

Tegelijk met de indiening van het voorstel tot wijziging van de LFC BOA diende Elia een voorstel tot wijziging in van de methodologie voor het bepalen van balanceringscapaciteit in het LFC-blok van Elia (hierna: LFC Means). Dit voorstel wordt in een aparte beslissing beoordeeld.

De onderhavige beslissing is in vijf delen opgesplitst. Het eerste deel is gewijd aan het wettelijke kader. Het tweede deel gaat over de antecedenten van het voorstel tot wijziging van de LFC BOA. Het derde deel behandelt de openbare raadpleging. De CREG ontleedt in het vierde deel de inhoud van het voorstel tot wijziging van de LFC BOA. Het vijfde deel bevat de eigenlijke beslissing.

Onderhavige beslissing werd door het directiecomité van de CREG goedgekeurd tijdens de vergadering van 22 februari 2024.

1. WETTELIJK KADER

1.1. EUROPEES RECHT

1. Artikel 6.1, van de SOGL-verordening bepaalt dat:

“Elke reguleringsinstantie keurt de voorwaarden of methodologieën goed die door TSB's overeenkomstig de leden 2 en 3 worden ontwikkeld. De door de lidstaat aangewezen entiteit keurt de voorwaarden of methodologieën goed die door de TSB's overeenkomstig lid 4 worden ontwikkeld. De aangewezen entiteit is de reguleringsinstantie tenzij anderszins beslist door de lidstaat.”

2. Artikel 6.3, e), van de SOGL-verordening bepaald dat:

“De voorstellen van voorwaarden of methodologieën, waarover een lidstaat advies kan uitbrengen worden aan de betrokken reguleringsinstantie, ter goedkeuring voorgelegd aan alle reguleringsinstanties van de betrokken regio:

e) de methodologieën en voorwaarden vervat in de operationele overeenkomst van een LFC-blok overeenkomstig artikel 119 met betrekking tot:

i) regelbeperkingen voor het gegenereerde werkzame vermogen overeenkomstig artikel 137, leden 3 en 4;

ii) coördinatiemaatregelen waarmee wordt beoogd de FRCE terug te dringen als bepaald in artikel 152, lid 14;

iii) maatregelen waarmee de FRCE wordt teruggedrongen door middel van aanpassingen in de productie of het verbruik van werkzaam vermogen van elektriciteitsproductie-eenheden en verbruikersinstallaties overeenkomstig artikel 152, lid 16;

iv) de FRR-dimensioneringsregels overeenkomstig artikel 157, lid 1;”

3. De bepalingen inzake de operationele overeenkomsten voor LFC-blokken, afgekondigd in artikel 119 van de SOGL-verordening, luiden als volgt:

“1. Binnen twaalf maanden na de inwerkingtreding van deze verordening ontwikkelen alle TSB's van elk LFC-blok gezamenlijk gemeenschappelijke voorstellen voor:

a) wanneer het LFC-blok bestaat uit meer dan één LFC-zone, FRCE-doelparameters voor elke LFC-zone zoals omschreven in artikel 128, lid 4;

b) een monitorverantwoordelijke voor het LFC-blok overeenkomstig artikel 134, lid 1;

c) regelbeperkingen voor output van werkzaam vermogen overeenkomstig artikel 137, leden 3 en 4;

d) wanneer het LFC-blok wordt geëxploiteerd door meer dan één TSB, de specifieke toewijzing van verantwoordelijkheden tussen TSB's binnen het LFC-blok overeenkomstig artikel 141, lid 9;

e) indien van toepassing, de aanwijzing van de TSB die belast wordt met de taken als bedoeld in artikel 145, lid 6;

f) aanvullende vereisten inzake de beschikbaarheid, betrouwbaarheid en redundantie van de technische infrastructuur overeenkomstig artikel 151, lid 3;

g) operationele procedures in geval van uitgeputte FRR en RR overeenkomstig artikel 152, lid 8;

h) de FRR-dimensioneringsregels als omschreven in artikel 157, lid 1;

i) de RR-dimensioneringsregels als omschreven in artikel 160, lid 2;

j) wanneer het LFC-blok wordt geëxploiteerd door meer dan één TSB, de specifieke toewijzing van verantwoordelijkheden als omschreven in artikel 157, lid 3, en, indien van toepassing, de specifieke toewijzing van verantwoordelijkheden als omschreven in artikel 160, lid 6;

k) de escalatieprocedure als omschreven in artikel 157, lid 4, en, indien van toepassing, de escalatieprocedure als omschreven in artikel 160, lid 7;

l) de eisen voor FRR-beschikbaarheid, de vereisten inzake de regelkwaliteit als omschreven in artikel 158, lid 2, en indien van toepassing, de eisen voor RR-beschikbaarheid en de vereisten inzake de regelkwaliteit als omschreven in artikel 161, lid 2;

m) indien van toepassing, limieten aan de uitwisseling van FCR tussen de LFC-zones van de verschillende LFC-blokken binnen de synchrone zone CE en de uitwisseling van FRR of RR tussen de LFC-zones van een LFC-blok of een synchrone zone die bestaat uit meer dan één LFC-blok zoals omschreven in artikel 163, lid 2, artikel 167 en artikel 169, lid 2;

n) de taken en verantwoordelijkheden van de reserveconnecterende TSB's, de reserveontvangende TSB en de beïnvloede TSB in verband met de uitwisseling van FRR en/of RR met TSB's van andere LFC-blokken zoals omschreven in artikel 165, lid 6;

o) de taken en verantwoordelijkheden van de regelcapaciteitleverende TSB, de regelcapaciteitontvangende TSB en de beïnvloede TSB in verband met het delen van FRR en RR zoals omschreven in artikel 166, lid 7;

p) de taken en verantwoordelijkheden van de regelcapaciteitleverende TSB, de regelcapaciteitontvangende TSB en de beïnvloede TSB in verband met het delen van FRR en RR tussen synchrone zones zoals omschreven in artikel 175, lid 2;

q) coördinatiemaatregelen gericht op het verminderen van de FRCE zoals omschreven in artikel 152, lid 14, en

r) maatregelen om de FRCE te verminderen door veranderingen in de productie van werkzaam vermogen of in het verbruik van elektriciteitsproductie-eenheden en verbruikseenheden te verlangen overeenkomstig artikel 152, lid 16.

2. Alle TSB's van elk LFC-blok dienen de in artikel 6, lid 3, onder e), vermelde methodologieën en voorwaarden in voor goedkeuring door alle reguleringsinstanties van het desbetreffende LFC-blok. Binnen één maand na de goedkeuring van deze methodologieën en voorwaarden sluiten alle TSB's van elk LFC-blok een operationele overeenkomst van het LFC-blok, die binnen drie maanden na de goedkeuring van de methodologieën en voorwaarden in werking treedt."

4. Artikel 157.1, van de SOGL-verordening bepaalt het volgende:

"Alle TSB's van een LFC-blok stellen in de operationele overeenkomst van het LFC-blok FRR-dimensioneringsvoorschriften vast."

5. Overeenkomstig artikel 6.6 van de SOGL-verordening moeten alle voorstellen en methodologieën, waaronder het voorstel voor het LFC-blok, een tijdschema voor de tenuitvoerlegging ervan en een beschrijving van het verwachte effect ervan op de doelstellingen van de SOGL-verordening (geformuleerd in artikel 4) omvatten, of zoals bepaald in artikel 6.6 van de SOGL-verordening:

“6. Het voorstel voor de voorwaarden of methodologieën omvat een voorgesteld tijdschema voor de tenuitvoerlegging ervan en een beschrijving van het verwachte effect ervan op de doelstellingen van deze verordening. Voorstellen betreffende voorwaarden of methodologieën die ter goedkeuring aan verschillende of aan alle reguleringsinstanties moeten worden voorgelegd, worden bij het Agentschap ingediend op hetzelfde tijdstip als dat van indiening bij de reguleringsinstanties. Op verzoek van de bevoegde regulerende instanties brengt het Agentschap binnen een termijn van drie maanden advies uit over de voorstellen voor voorwaarden of methodologieën.”

6. Met toepassing van artikel 7.4 van de SOGL-verordening kunnen de TSB's die verantwoordelijk zijn voor het opstellen van een voorstel voor voorwaarden of methodologieën, of de reguleringsinstanties of aangewezen entiteiten die verantwoordelijk zijn voor de vaststelling daarvan overeenkomstig artikel 6, leden 2, 3 en 4 verzoeken die voorwaarden of methodologieën te wijzigen. Voorstellen tot wijziging van de voorwaarden of methodologieën worden overeenkomstig de procedure van artikel 11, van de SOGL-verordening, indien van toepassing, ter raadpleging voorgelegd en worden goedgekeurd overeenkomstig de in de artikelen 5 en 6, van de SOGL-verordening uiteengezette procedure.

2. ANTECEDENTEN

7. Op 25 augustus 2017 werd de SOGL-verordening gepubliceerd in het Publicatieblad van de Europese Unie. Ze werd vervolgens van kracht op 14 september 2017. Deze verordening beoogt gedetailleerde en geharmoniseerde regels vast te leggen met betrekking tot het beheer van het elektriciteitstransmissienet. Deze harmonisering moet gebeuren op Europese en regionale schaal.

8. Binnen twaalf maanden na de inwerkingtreding, op 14 september 2018, werken alle TSB's van elk LFC-blok gezamenlijk de methodologieën en de voorwaarden uit die deel uitmaken van de LFC BOA voor de regelzone van Elia. Binnen één maand na de goedkeuring van deze methodologieën en voorwaarden sluiten alle TSB's van elk LFC-blok een operationele overeenkomst van het LFC-blok die binnen drie maanden na de goedkeuring van de methodologieën en voorwaarden in werking treedt.

9. Een belasting-frequentieregelblok (LFC-blok) wordt gedefinieerd als een deel van een synchrone zone of een complete synchrone zone die fysiek is afgebakend door middel van meetpunten bij interconnectoren naar andere LFC-blokken, bestaande uit één of meer LFC-zones, beheerd door één of meer TSB's, die de verplichtingen van belasting-frequentieregeling vervullen (artikel 3.18 van de SOGL-verordening).

10. Onder operationele overeenkomst van een LFC-blok (LFC BOA) verstaat men een meerpartijenovereenkomst tussen alle TSB's op een LFC-blok indien dat LFC-blok wordt beheerd door meerdere TSB's, en een operationele methodologie van een LFC-blok die eenzijdig door de desbetreffende TSB wordt toegepast indien het LFC-blok door slechts één TSB wordt beheerd (artikel 3.136 van de SOGL-verordening).

11. De structuur van de LFC-blokken werd vastgesteld in een gemeenschappelijk voorstel dat werd ontwikkeld door alle TSB's van de synchrone zone 'continentaal Europa', en dit in overeenstemming met de vereisten bedoeld in artikel 141.2 van de SOGL-verordening.

12. Bij beslissing van 12 september 2018 heeft de CREG het gemeenschappelijke voorstel van Elia en alle TSB's van de synchrone zone continentaal Europa inzake de bepaling van de LFC-blokken

goedgekeurd¹. In deze beslissing keurt de CREG de structuur van de LFC-blokken, de LFC-zones en de monitoringzones voor de synchrone zone continentaal Europa goed. Voor België komt het voorstel overeen met de huidige situatie. België vormt één LFC-blok en bestaat uit één LFC-zone en één monitoringzone.

13. Op 14 september 2018 kreeg de CREG een brief van Elia tot goedkeuring van het voorstel van LFC BOA. Op 14 maart 2019 besliste de CREG dat Elia dit voorstel diende te wijzigen.

Op 14 mei 2019 ontving de CREG van Elia per brief het aangepast voorstel het LFC BOA. Het gewijzigd voorstel geeft gevolg aan de opmerking uiteengezet in de beslissing van de CREG van 14 maart 2019, reden waarom de CREG bij beslissing (B)1912/2 op 27 mei 2019² besliste het gewijzigde voorstel goed te keuren. Ze vraagt Elia wel om met aantal opmerkingen rekening naar aanleiding van een volgend voorstel tot wijziging van LFC BOA, namelijk:

“Voor datum van inwerkingtreding en alvorens de goedgekeurde LFCBOA te publiceren haar website, wordt Elia verzocht gevolg te geven aan de opmerkingen geformuleerd onder titel 3.3.3 van deze beslissing en per brief aan de CREG mede te delen dat zij hieraan gevolg heeft gegeven.

Elia dient eveneens gevolg te geven aan de opmerkingen vermeld in de paragrafen 61, 62, 89, 94, 143, 144, 145 en 146 van deze beslissing evenals aan de paragrafen 86, 88, 89 en 142.”

14. Op 20 november 2019 heeft de CREG per post van Elia een voorstel tot wijziging van LFC BOA ter goedkeuring ontvangen. Dit voorstel tracht een antwoord te bieden op de opmerking in paragrafen 143 tot en met en 146 van beslissing (B)1912/2.

Op 6 december 2019³ heeft de CREG bij beslissing (B)2025 het voorstel tot wijziging van LFC BOA goedgekeurd. Daarnaast formuleert de CREG wel enkele opmerkingen met de vraag aan Elia om hier gevolg aan te geven. Deze opmerkingen betreffen: (i) de beschrijving van de procedure bij uitputting van FRR, de escalatieprocedure en de maatregelen bij risico van storm (ook onderwerp van paragrafen 61, 62 en 86 van beslissing (B)1912/2), (ii) het dynamischer maken van de methode ter bepaling van de ratio van automatische en handmatige FRR (ook onderwerp van paragraaf 94 van beslissing (B)1912/2), (iii) het dynamischer maken van de methode ter bepaling van de vermindering van de FRR-reservecapaciteit als gevolg van de delen van FRR.

15. Het voorstel tot wijziging van LFC BOA van 30 september 2021, goedgekeurd door de CREG via beslissing (B)2344 op 10 februari 2022 komt enkel tegemoet aan opmerking (i), bedoeld in paragraaf 14 van deze beslissing. De opmerkingen (ii) en (iii) werden in dit voorstel niet behandeld.

Voor de CREG is het dynamisch maken van de aFRR-noden (i.e. opmerking (ii) van paragraaf 14 van deze beslissing) noodzakelijk om te voldoen aan artikel 157.1 c) van de SOGL. Hiervoor had de CREG een discretionaire stimulansen⁴ aan Elia in 2020 opgelegd. De implementatie van deze stimulansen werd door de CREG op dat moment niet aanvaard omdat het resultaat van de discretionaire stimulansen geen rekening hield met de te halen frequentiekwaliteitsvereisten krachtens artikel 157(2)(b) en artikel 128 van de SOGL. De invulling van opmerking (iii) van paragraaf 14 van huidige beslissing is noodzakelijk om een optimale terbeschikkingstelling van de berekende reserves te bekomen, krachtens artikel 32(1) van de EBGL.

Op 23 juni 2022 dient Elia een voorstel tot wijziging van LFC BOA in bij de CREG voor goedkeuring, dat een gevolg is van een wijzigingsverzoek van de CREG gericht aan Elia op 7 april 2022. Met dit voorstel

¹ Beslissing (B)1825 van 12 september 2018.

² Beslissing (B)1912/2 van 27 mei 2019.

³ Beslissing (B)2025 van 6 december 2019.

⁴ Beslissing (B)658E/63 van 21 november 2019

verbetert Elia de methode ter bepaling van de reservecapaciteit in de vorm van FRR door rekening te houden met onbalansnetting als alternatief middel dan gecontracteerde aFRR balanceringscapaciteit om LFC Block onbalansen te compenseren.

Bij beslissing (B)2435 keurt de CREG op 14 juli 2022 het voorstel tot wijziging van LFC BOA goed, en dit ondanks het feit dat het voorstel nog steeds onvoldoende tegemoet komt aan de opmerkingen van de CREG. De CREG stelt in deze beslissing dat geen invulling is gegeven aan de opmerkingen van de CREG zoals geformuleerd in haar beslissing (B)2025 van 6 december 2019. Het dynamischer maken van zowel de methode ter bepaling van de ratio van automatische en manuele FRR, als van de methode ter bepaling van de vermindering van de FRR-reservecapaciteit als gevolg van de delen van FRR, hebben een impact op de bepaling van de reservecapaciteit in de vorm van FRR en de optimale terbeschikkingstelling ervan. Beiden zijn vereisten in artikel 157.2 c) van de SOGL enerzijds en in artikel 32.1 van de EBGL anderzijds.

16. Op 19 april 2023 dient Elia bij de CREG een voorstel tot wijziging LFC BOA in voor goedkeuring dat deels tegemoet komt aan het verzoek van de CREG bedoeld in paragraaf 15 van huidige beslissing teneinde de methode ter bepaling van de ratio van automatische en handmatige FRR, dynamischer te maken door het te baseren op de FRCE-kwaliteit.

Met haar beslissing (B)2538 van 19 juli 2023 aanvaardt de CREG het voorstel met dien verstande dat de CREG het resultaat van de methode zal monitoren. Het blijft voor de CREG noodzakelijk dat de vereiste aFRR-reserves bepaald moeten worden aan de hand van objectieve, technische en minimaal noodzakelijke systeemvereisten, zodat geen onnodige kosten toegerekend worden aan de eindconsument. De CREG formuleerde een voorbehoud om deze beslissing te herzien op basis van voorstel van Elia tot wijziging van de LFC BOA, of een verzoek van de CREG om zo'n voorstel in te dienen.

17. Daarnaast heeft de CREG vastgesteld dat het voorstel van 19 april 2023 geen rekening houdt met de kost voor de aanleg van FRR-reserves bij de probabilistische methode met feedback loop. Nochtans vereist artikel 32(1) van de EBGL dat de kosten die verband houden met de terbeschikkingstelling van reservecapaciteit tot een minimum beperkt worden. In paragraaf 41 van beslissing (B)2538 vraagt de CREG aldus aan Elia om de methode voor de aanleg van aFRR-reserves tijdig te herzien, namelijk alvorens de kost voor de aanleg van aFRR-reserves gelijk is aan of lager is dan de kost voor de aanleg van mFRR-reserves in één of meerdere CCTU-markttijdseenheden .

Tot slot zet de CREG in paragrafen 33 tot en met 37 van beslissing (B)2538 uiteen waarom de bepaling van reservecapaciteit in de vorm van FRR ook rekening moet houden met onbalansnetting.

18. Op 2 oktober 2023 dient Elia een voorstel tot wijziging van LFC BOA, opgesteld in het Nederlands, het Frans en het Engels (bijlage 1 van deze beslissing), per mail bij de CREG in voor goedkeuring. Aan deze brief zijn gehecht:

- een verklarende nota van de operationele overeenkomst voor LFC-blok Elia in het Engels (bijlage 2 van deze beslissing).
- het raadplegingsverslag in het Engels, samen met de individuele antwoorden (bijlage 3 van deze beslissing).

Via dit voorstel tot wijziging van de LFC BOA wenst Elia, als onderdeel van de escalatieprocedure, een biedverplichting in te voeren tijdens de eerste veiling van mFRR-balanceringscapaciteit in geval van krappe marktomstandigheden in België. Deze biedverplichting zou nodig zijn om het risico op liquiditeitstekorten in de markt voor mFRR-balanceringscapaciteit, die zich kunnen voordoen tijdens krappe marktomstandigheden in België, af te dekken. Volgens Elia is het immers mogelijk, en zelfs waarschijnlijk, dat marktpelers hun capaciteit in deze situatie niet zouden aanbieden in de mFRR-balanceringscapaciteit om de capaciteit te kunnen aanbieden in de energiemarkt.

Elia stelt dat het voorgestelde mechanisme verder bouwt op het proces dat reeds, na overleg met het Kabinet en de CREG, werd voorgesteld voor de winter 2022-2023 maar omdat er onvoldoende tijd was voor een aanpassing van de LFC BOA, dit door de federale regering zou worden ingevoerd via een Koninklijk Besluit. De invoering via Koninklijk Besluit werd afgewezen door de Raad van State in haar Advies 72.972/3 van 1 februari 2023. In haar Advies bevestigt de Raad van State dat een aanpassing via het bestaand regulatorisch kader beter aangewezen is voor de invoering van een biedverplichting in geval van krappe marktomstandigheden in plaats van de invoering ervan via Koninklijk Besluit. Met voldoende tijd voor het goedkeuringsproces voor de winter 2023-2024 en daaropvolgende winters stelt Elia bijgevolg, opnieuw na overleg met CREG en het Kabinet, een invoering van het mechanisme voor ditmaal via een gewijzigd voorstel van LFC BOA.

Daarnaast maakt Elia van de gelegenheid gebruik om de aanpassing van de volledige activeringstijd van aFRR naar 5 minuten voor te bereiden en een fallback procedure in te voeren in geval van technische problemen met de nieuwe dynamische aFRR dimensioneringsmethodologie van Elia.

3. RAADPLEGING

3.1. ALGEMEEN

19. Artikel 11.1, van de SOGL-verordening verplicht Elia formeel een openbare raadpleging te organiseren over het voorstel tot wijziging van het LFC BOA. Elia heeft een openbare raadpleging georganiseerd van 18 augustus 2023 tot en met 15 september 2023.

20. Tijdens dezelfde periode organiseerde Elia een openbare raadpleging over de LFC Means.

21. Elia heeft op het voorstel tot wijziging van de LFC BOA twee niet-vertrouwelijke reacties ontvangen:

- FEBEG
- FEBELIEC

De originele antwoorden zijn opgenomen in het raadplegingsverslag en zijn ter beschikking gesteld op de website van Elia.

Het raadplegingsverslag werd gevoegd bij het dossier dat Elia op 2 oktober 2023 bij de CREG heeft ingediend. Daarin zijn de ontvangen reacties samengevoegd en worden de redenen vermeld waarom de tijdens de raadpleging de geuite standpunten al dan niet in overweging zijn genomen door Elia. De reacties betreffen verschillende onderwerpen die hierna worden toegelicht indien de CREG het niet eens zou zijn met hetzij de reactie van de marktpartij(en) en/of hetzij het antwoord van Elia op de reactie van de marktpartij(en) en/of het antwoord van Elia op de reactie van de marktpartij(en) als ontoereikend zou worden bevonden door de CREG. De bespreking wordt behandeld in deel 3.2 van huidige beslissing.

22. Rekening houdend met wat voorafgaat, beslist het directiecomité van de CREG, op grond van artikel 23, § 1, van zijn huishoudelijk reglement om, met toepassing van artikel 40, 2°, van zijn huishoudelijk reglement, geen raadpleging te organiseren, gelet op de openbare raadpleging van Elia georganiseerd van 18 augustus 2023 tot en met 15 september 2023.

Deze raadpleging wordt door de CREG als een effectieve openbare raadpleging beschouwd aangezien deze raadpleging op de website van Elia plaatsvond, gemakkelijk toegankelijk was vanuit de

startpagina van deze website en voldoende gedocumenteerd was. Bovendien werd er door Elia een mailing gestuurd naar alle op hun website geregistreerde personen.

De duur van de raadpleging bedroeg 1 maand. Rekening houdend met de aard van de voorgestelde wijzigingen is de CREG van oordeel dat de duur van de raadpleging voldoende lang was.

3.2. INHOUDELIJKE BESPREKING VAN HET RAADPLEGINGSVERSLAG

23. Febeliec is van mening dat de biedverplichting rekening moet houden met de technische beperkingen. Elia antwoordt dat de biedverplichting geldig is voor alle coördineerbare eenheden die reeds geprekwalificeerd zijn voor de mFRR-dienst.

Febeg daarentegen is sterk gekant tegen de biedverplichting. Febeg stelt dat de verplichting niet proportioneel is ten opzichte van de additionele nood aan 250 MW. Elia antwoordt dat de biedverplichting beperkt is op de nodige balanceringscapaciteit om het liquiditeitsprobleem op te lossen. Ze expliciteert in haar antwoord ook dat de biedverplichting niet van toepassing is op de volledig in aanmerking komende mFRR-capaciteit van de BSP.

Ook houdt de biedverplichting volgens Febeg financiële en operationele risico's in. Beide hebben een negatief effect op de werking van de dagmarkt. Febeg duidt het beperkte tijdsvenster tussen de ontvangst van de resultaten van de mFRR-veiling en de gate-sluitingstijd van de dagmarkt aan als barrière om aan de biedverplichting te voldoen. Elia neemt akte van deze opmerking en stelt dat ze geen compensaties voorziet in geval er foutief ingeboden wordt door marktdeelnemers.

Febeg antwoordt ook dat de biedverplichting discriminatoir is omdat het enkel op een beperkt aantal bedrijven van toepassing is. Elia gaat hier niet mee akkoord aangezien dezelfde verplichting van toepassing is voor alle BSPs met coördineerbare eenheden.

Daarbij is een biedverplichting volgens Febeg niet conform de principes van een vrijgemaakte, geliberaliseerde markt. Elia gaat hier niet mee akkoord maar stelt dat de biedverplichting gerechtvaardigd is om de systeemveiligheid te garanderen.

Febeg concludeert dat een biedverplichting daarom enkel van tijdelijke aard kan zijn, en dat de biedverplichting afgeschaft moet worden bij een dynamische aankoop van FRR-reserves door Elia. Tot slot, stelt Febeg dat marktdeelnemers niet meer moeten aanbieden dan de gevraagde 250 MW bovenop hun gebruikelijk aangeboden capaciteiten.

24. De CREG verwijst naar paragrafen 27 tot en met 30 en paragrafen 38 en 39 van deze beslissing voor haar repliek.

25. Met betrekking tot de opmerkingen van Febeliec, over de toevoeging van onbalansnetting binnen de methode voor de bepaling van reservecapaciteit in de vorm van FRR en over de inaccurante inschatting van het delen van reserves in het algemeen, verwijst de CREG naar paragrafen 33 tot en met 37 van beslissing 2538 van 19 juli 2023. De CREG herhaalt dat ze niet akkoord gaat met de argumentatie van Elia.

Ten eerste, vereist artikel 157 van de SOGL expliciet dat de FRR-dimensionering moet resulteren in een reservecapaciteit dat voldoende is om de onbalansen in het LFC Blok te dekken. Aangezien onbalansen ook gedekt worden door onbalansnetting, mag onbalansnetting niet genegeerd worden in de FRR-dimensionering. Of, anders gesteld, onbalansen die het (Europees gekoppelde) elektriciteitssysteem helpen in evenwicht brengen via onbalansnetting zouden niet dubbel geteld mogen worden als onbalansen die gecompenseerd moeten worden door reservecapaciteit.

Ten tweede, verhindert het argument van Elia, namelijk dat onbalansnetting niet gegarandeerd is, de statistische toepassing van onbalansnetting in de FRR-dimensioneringsmethodologie, niet. Indien het

argument van Elia correct zou zijn, zal het resultaat van een FRR-dimensionering dat rekening houdt met de historische onbalansnettinguitwisselingen, praktisch weinig verschillen van het resultaat van de huidige FRR-dimensionering, maar methodologisch beter de vereisten in artikel 157.2 van de SOGL, nastreven.

Enkel het derde argument van Elia, namelijk dat onbalansnetting reeds impliciet in rekening gebracht wordt in de methodologie ter bepaling van de gedeelde reserves, kan door de CREG gevolgd worden. Elia bepaalt namelijk de beschikbaarheid van het delen van reserves op basis van de beschikbare grensoverschrijdende capaciteit na de sluiting van de intradaymarkt. Aangezien onbalansnetting deze beschikbare grensoverschrijdende capaciteit gebruikt, wordt onbalansnetting niet volledig genegeerd in de huidige mFRR-dimensioneringsmethodologie. Toch merkt de CREG op dat deze methode inaccuraat wordt wanneer het delen van reserves beperkt wordt ten gevolge van de onbeschikbaarheid van mFRR-middelen in het buitenland. Immers, in dit geval is er nog grensoverschrijdende capaciteit beschikbaar, en dus ook een potentieel voor onbalansnetting. Met andere woorden, hoe dynamischer de bepaling van het delen van reserves, hoe meer nood aan het expliciet mee in rekening brengen van onbalansnetting. Het voorstel tot wijziging van LFC BOA vergroot als gevolg de relevantie van de opmerkingen die de CREG in paragrafen 33 tot en met 37 van beslissing 2538 van 19 juli 2023, geformuleerd heeft.

De CREG herhaalt dus haar vraag aan Elia om het delen van reserves dynamischer te maken door onder andere rekening te houden met onbalansnetting. De CREG begrijpt weliswaar dat een deelname aan het Europese aFRR- en mFRR-platform noodzakelijk is om hieraan gevolg te geven. Het is aan Elia om tijdig gevolg te geven aan deze opmerking, namelijk alvorens onnodige kosten voor de eindconsument bij de aanleg van balanceringscapaciteit gemaakt worden.

26. Met betrekking tot het doel dat nagestreefd wordt door de aFRR-dimensionering, verwijst de CREG naar paragrafen 39 tot en met 41 van beslissing 2538 van 19 juli 2023. In tegenstelling tot wat Elia antwoordt op een reactie van Febeliec, namelijk dat de *feedback loop* beperkt is tot een ex-post verificatie of aan de FRCE-doelparameters voldaan wordt, specificeert de beslissing (B)2538 van de CREG dat de *feedback loop* net het dimensioneren van aFRR op basis van de FRCE-parameters, zoals vereist in artikelen 157(2)(c) en 128 van de SOGL, tot doel heeft. De *feedback loop* vervult bijgevolg het kernobjectief van de goedgekeurde dynamische dimensionering uit, namelijk het dimensioneren van aFRR-reserves naar wat minimaal nodig is om de systeemveiligheid te garanderen. Verwijzend naar paragraaf 16 van huidige beslissing zal de CREG de effectiviteit van het behalen van dit kernobjectief door de door Elia voorgestelde methode, monitoren, en indien nodig herzien.

Daarenboven verzocht de CREG in paragraaf 41 van beslissing 2538 van 19 juli 2023 om rekening te houden met de kosten voor de aanleg van de reserves bij de bepaling van de te contracteren capaciteiten. Indien de kosten voor de aanleg van aFRR-reserves hoger is dan die van mFRR-reserves, moet eerder de minimaal nodige aFRR-capaciteit aangekocht worden, terwijl in het andere geval meer aFRR-capaciteit aangekocht kan worden. Een voorstel hieromtrent moet nog uitgewerkt worden door Elia. De CREG verwacht de indiening van zo'n voorstel door Elia alvorens de kost voor de aanleg van aFRR-reserves, in euro/MW/h, gelijk is of lager ligt dan de kost voor de aanleg van mFRR-reserves, en dit voor dezelfde CCTU-markttijdseenheid.

27. Betreffende het argument van Febeg over het disproportioneel karakter van de biedverplichting ten opzichte van de door Elia gevraagde additionele volumes (250 MW), stelt Febeg dat er te weinig tijd rest tussen de communicatie van de resultaten van de mFRR-veiling en de gate-sluitingstijd van de day-ahead markt om de biedingen voor de dagmarkt voldoende voor te kunnen bereiden. Als gevolg ziet Febeg operationele en financiële risico's voor de BSP, met mogelijks significante negatieve effecten voor de goede werking van de dagmarkt. In geval van krappe marktcondities, met waarschijnlijke hoge prijzen, is het volgens Febeg niet aangewezen om extra risico's te creëren in de vorm van een biedverplichting. Febeg vraagt bijgevolg aan Elia dat ze haar voorstel van LFC BOA alvorens de inwerkingtreding ervan aanpast door ten eerste de biedverplichting tijdelijk te laten gelden (enkel voor

de winter 2023-2024) en ten tweede de biedverplichting te laten gelden op een beperkt volume, wat door Febeg geconcretiseerd wordt als de som van de door de BSP gebruikelijke aangeboden mFRR-capaciteiten en het additioneel gevraagde volume van 250 MW.

Elia antwoordt dat ze de biedverplichting beperkt in volume, geconcretiseerd als een volume gelijk aan de nodige balanceringscapaciteit om het tekort van volumes te dekken. Elia argumenteert dat, indien ze de biedverplichting toepast op lagere volumes, ze praktisch niet kan garanderen dat ze de gevraagde volumes aangeboden zal krijgen. Elia neemt weliswaar akte van de risico's die Febeg oplijst, maar stelt desondanks dat zij voldoende reserves nodig heeft en dat marktdeelnemers sinds de zomer 2022 de tijd hebben gehad om zich voor te bereiden op dit voorstel van Elia.

28. Het beperkte antwoord van Elia is a priori opmerkelijk. Febeg signaleert immers expliciet dat het tijdsvenster tussen de publicatie van de resultaten van de mFRR-veiling en de gate-sluitingstijd van de dagmarkt een concrete marktbarrière is die de deelname van hogere volumes van mFRR-capaciteiten, belemmert. Het verwijderen van deze marktbarrière zal niet enkel de marktdeelnemer faciliteren om mFRR-capaciteiten in te bieden tijdens periodes van krappe marktsituaties, maar ook tijdens periodes zonder krappe marktsituatie. Het verwijderen van deze marktbarrière streeft bijgevolg de doelstellingen in artikelen 3.1 a), b), en e) van de EBGL na. Als gevolg vraagt de CREG aan Elia om het antwoord van Febeg diepgaand te analyseren, in samenwerking met Febeg, en om voorstellen uit te werken die deze marktbarrière zo veel mogelijk verwijderen.

29. Verder stelt Elia dat de biedverplichting geldig zal moeten blijven tot het risico van liquiditeit gedekt wordt door initiatieven zoals het CCMD en het Low Voltage marktmodel.

Met betrekking tot dit argument is de CREG van oordeel dat het argument van liquiditeitsrisico's te weinig onderbouwd is. Een biedverplichting resulteert enkel tot de deelname van bestaande middelen aan de mFRR-balanceringscapaciteitsmarkt. De effecten van een biedverplichting op toekomstige deelnames van nieuwe marktdeelnemers moet afgewacht worden, maar het is niet uitgesloten dat een biedverplichting net de ontwikkeling van nieuwe flexibiliteit zal ontraden.

30. Een werkelijke oplossing is om de FRR-balanceringscapaciteitsmarkten zo aantrekkelijk mogelijk te maken zodat een BSP uit zichzelf, met alle in aanmerking komende middelen, wilt deelnemen. In deze optiek getuigt het niet verder opvolgen van de opmerking over de operationele en financiële risico's van Febeg, door Elia, van een nalatigheid om de werking van de balanceringsmarkten, te verbeteren in het belang van de eindconsument. De CREG is trouwens van oordeel dat de prekwalificatievereisten, controles en prikkels van de aFRR- en mFRR-diensten versoepeld moeten worden om de expliciete deelname van balanceringsmiddelen aan de FRR-balanceringsenergiemarkten aantrekkelijker te maken ten opzichte van een impliciete deelname.

4. ANALYSE EN BEOORDELING VAN DE VOORGESTELDE WIJZIGINGEN

4.1. ANALYSE VAN HET VOORSTEL

4.1.1. Algemene voorafgaande opmerkingen

31. Het onderzoek zal gebeuren in dezelfde volgorde als de volgorde gevolgd door Elia in haar voorstel tot wijziging van de LFC BOA.

32. Enkel de voorgestelde wijzigingen waarmee de CREG het niet eens is, alsook de opmerkingen van de markspelers en /of de antwoorden hierop en/of het gevolg hieraan gegeven door Elia waarmee de CREG het niet eens is, worden besproken in dit deel van de beslissing.

4.1.2. Artikel 1: Tijdschema voor de implementatie

33. De CREG heeft geen opmerkingen bij de door Elia voorgestelde wijzigingen.

4.1.3. Artikel 2: Bepaling van de ratio van automatisch FRR en handmatig FRR

34. De CREG heeft geen opmerkingen bij de door Elia voorgestelde wijzigingen.

4.1.4. Artikel 3: Escalatieprocedure overeenkomstig artikel 157(4) van de SOGL

35. Elia stelt een biedverplichting voor in geval van de ontvangst van een “Critical Grid Situation” (hierna: “CGS”), die betrekking heeft op België en/of Frankrijk, van het Regionaal Coördinatiecentrum. Elia stelt een proces voor hoe BSPs hierover zullen worden ingelicht alsook de perimeter waarbinnen de CGS van toepassing zal zijn. Ook beschrijft Elia hoe de communicaties naar de CREG hierover zal plaats vinden. Tot slot, wordt beschreven dat de biedverplichting van toepassing is voor alle beschikbare positieve mFRR-balanceringscapaciteit die voor BSPs beschikbaar is via gecoördineerde productie-eenheden en voor elke individuele BSP binnen de grenzen van de mFRR balanceringscapaciteit die aan de BSPs zijn meegedeeld, overeenkomstig artikel 6(5) van de LFC Means.

36. De motivering voor het invoeren van deze biedverplichting is volgens de CREG ontoereikend. De CREG verwijst naar paragraaf 29 van deze beslissing om te motiveren waarom de biedverplichting niet zal leiden tot een toename aan nieuwe mFRR-balanceringsenergiemiddelen in het elektriciteitssysteem.

De biedverplichting dwingt enkel de bestaande mFRR-balanceringsenergiemiddelen om deel te nemen aan de balanceringsenergiemarkten. De nood aan een biedverplichting is een symptoom van een onaantrekkelijk functionerende Belgische balanceringsenergiemarkt. Aangezien een deelname aan de mFRR-balanceringscapaciteitsmarkt, bij aanvaarding van de bieding, leidt tot een dubbele vergoeding, één voor capaciteit en één voor energie, zonder de optie te verliezen om deel te nemen aan de day-ahead markt bij niet-aanvaarding, zou een BSP altijd geïnteresseerd moeten zijn om deel te nemen en dit onafhankelijk van de al dan niet krappe marktsituatie. De CREG acht bijgevolg de biedverplichting onnodig om het door Elia geïdentificeerde risico op te lossen. De CREG is eerder van oordeel dat de

balanceringsmarkt aantrekkelijker gemaakt moet worden, zoals ook vermeld in paragraaf 30 van deze beslissing.

37. Het bovenstaande is niettemin geen argument om de biedverplichting te weigeren. Bij een voldoende aantrekkelijke balanceringsmarkt, wat het doel is van de CREG, zullen BSPs ook al hun middelen aanbieden. Een biedverplichting leidt in dat opzicht tot hetzelfde resultaat. Praktische ervaring zal moeten uitwijzen of de biedverplichting de doelstellingen van de EBGL werkelijk nastreeft. Indien niet, dan engageert de CREG zich van Elia te vragen de biedverplichting aan te passen of te verwijderen (artikel 7.4, van de SOGL).

38. De CREG stelt vast dat de biedverplichting van toepassing is op (i) elke individuele BSPs binnen de grenzen van balanceringscapaciteit die aan BSPs meegedeeld werd overeenkomstig artikel 6(5) van de LFC Means en op (ii) voor alle beschikbare positieve mFRR-balanceringscapaciteit die beschikbaar is via gecoördineerde productie-eenheden.

39. Ten eerste worden de minimaal verplicht aan te bieden volumes, per BSP, niet expliciet weerspiegeld in de door Elia voorgestelde biedverplichting. Er wordt enkel vereist dat de positieve mFRR-balanceringscapaciteit *beschikbaar* is.

Het is dus aan de BSP om te motiveren waarom een bepaald volume aan positieve mFRR-balanceringscapaciteit niet *beschikbaar* is om in te bieden en aan Elia om effectief aan te tonen dat deze motivering onaanvaardbaar is.

De CREG verduidelijkt dat enkel reserve leverende eenheden of groepen die voldoen aan alle vereisten die opgelegd worden via de T&C BSP mFRR, onder de biedverplichting kunnen vallen. Technische beperkingen, zoals geuit door Febeliec tijdens de openbare raadpleging en uiteengezet in paragraaf 25 van deze beslissing, zijn een gerechtvaardigde reden om de onbeschikbaarheid van balanceringscapaciteiten te motiveren.

Verwijzend naar paragraaf paragrafen 27 en 28 van deze beslissing, is de CREG van oordeel dat de door Febeg vermelde risico's ten gevolge van de aanwezigheid van marktbarrières, ook een voldoende rechtvaardiging zijn om de onbeschikbaarheid van mFRR-balanceringscapaciteiten te motiveren. De biedverplichting kan niet leiden tot een inbreuk op de doelstellingen in Europese Verordeningen. Indien de biedverplichting een BSP blootstelt aan onvermijdbare risico's die als gevolg een inefficiënte of inconsistente werking van de day-aheadmarkten zou hebben, streeft de biedverplichting het doel van artikel 3.1 d) van de EBGL niet na. Het argument van systeemveiligheid is niet van toepassing, gegeven dat het antwoord van Febeg laat blijken dat een volume gelijk aan de som van de door de BSP gebruikelijk aangeboden mFRR-capaciteiten en een additioneel gevraagd volume van 250 MW ingeboden kan worden. Dit garandeert dat de additionele vraag van 250 MW gedekt wordt, waardoor geen risico's voor de systeemveiligheid ontstaan.

De CREG is van oordeel dat andere barrières die de deelname aan de mFRR-balanceringsenergiemarkt ontmoedigen, zoals opgesomd in paragraaf 30 van deze beslissing, ook een voldoende motivering kunnen zijn om mFRR-balanceringscapaciteit als onbeschikbaar te beschouwen.

Tot slot, is de CREG van oordeel dat andere ontwerpelementen door BSPs ingeroepen kunnen worden om de onbeschikbaarheid van mFRR-balanceringscapaciteit te motiveren. Ter illustratie, verwijzend naar paragraaf 156 van beslissing (B)2688 van 30 november 2023, moedigt de alfa-component BSPs aan om mFRR-balanceringsmiddelen niet aan te bieden aan Elia voor zover deze benut zouden kunnen worden om zowel eigen onbalansrisico's af te dekken als om onbalansrisico's in het Europees gekoppelde elektriciteitssysteem af te dekken. Ook binnen deze context is het argument van Elia betreffende de systeemveiligheid niet relevant, aangezien deze middelen ook gebruikt zullen worden door BRPs om in reële tijd het systeem te helpen in evenwicht te brengen (via *reactive balancing*).

40. Ten tweede, stelt de CREG vast dat enkel coördineerbare productie-eenheden onderhevig zijn aan de biedverplichting. De uitsluiting van opslageenheden en vraagfaciliteiten en andere reserveleverende eenheden of groepen leidt inderdaad tot een discriminerende toepassing van de biedverplichting en een ongelijk speelveld tussen reserveleverende eenheden en groepen.

Niettemin merkt de CREG op dat het voorstel van biedverplichting, zoals beschreven in het voorstel tot wijziging van de LFC BOA, voldoende vrijheid laat aan BSPs om de al dan niet beschikbaarheid van mFRR-balanceringscapaciteit te motiveren. Rekening houdend met de overwegingen in paragraaf 39 van deze beslissing en gegeven dat alle BSPs de mogelijkheid krijgen om extra positieve mFRR-balanceringscapaciteit in te bieden, acht de CREG, a priori, het voorstel van LFC BOA in de praktijk niet noodzakelijk discriminerend. Verwijzend naar paragraaf 37 van deze beslissing, sluit de CREG niet uit dat ze toekomstige wijzigingen kan vragen indien werkelijke ervaring het tegendeel aantoonde (artikel 7.4, van de SOGL).

41. De CREG heeft verder geen opmerkingen bij de door Elia voorgestelde wijzigingen.

5. BESLISSING

Met toepassing van artikel 6.3.e) van verordening (EU) 2017/1485 van de Commissie van 2 augustus 2017 tot vaststelling van richtsnoeren betreffende het beheer van elektriciteitstransmissiesystemen keurt de CREG het voorstel tot wijziging van de LFC BOA van 19 april 2023 goed.

Deze wijzigingen treden in werking op 1 maart 2024.

De goedgekeurde gewijzigde voorwaarden en methodologieën die zijn opgenomen in de operationele overeenkomsten voor LFC-blokken treden in werking volgens de door Elia voorgestelde tijdsplanning voor implementatie.



Voor de Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas:

Laurent JACQUET
Directeur

Ilse TANT
Directeur

Koen LOCQUET
Voorzitter van het Directiecomité

BIJLAGE 1

Voorstel tot wijziging van de operationele overeenkomst voor LFC-blok Elia

Franstalige, Nederlandstalige en Engelstalige versie – 2 oktober 2023

BIJLAGE 2

Verklarende nota over de operationele overeenkomst voor LFC-blok Elia

Engelstalige versie – 2 oktober 2023

BIJLAGE 3

Raadplegingsverslag en ontvangen antwoorden op de raadpleging

Engelse versie – 2 oktober 2023